Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/3204

2.7.2025

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica Rady 92/43/EHS, pokiaľ ide o stav ochrany vlka (Canis lupus)

[COM(2025) 106 final – 2025/0058 (COD)]

(C/2025/3204)

Hlavný spravodajca: **Josep PUXEU ROCAMORA**

Žiadosť o konzultáciu	Rada, 25. 3. 2025 Európsky parlament, 31. 3. 2025
Právny základ	článok 43 ods. 2 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté na plenárnom zasadnutí	30. 4. 2025
Plenárne zasadnutie č.	596
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	154/9/17

1. Závery a odporúčania

1.1. Negatívne interakcie medzi obyvateľmi vidieka, hospodárskymi zvieratami a vlkmi v EÚ je potrebné obmedziť podporou a riadením ich spolužitia.

1.2. Z vedeckých a odborných dôkazov vyplýva, že modely riadenia založené na odstrele vlkov nie sú účinné pri znižovaní úrovne škôd, pretože udržiavajú strety medzi vlkmi a hospodárskymi zvieratami, s výnimkou prípadov, keď sa odstrelí toľko vlkov, že to negatívne ovplyvní ich stav ochrany, a v takom prípade by sa porušila smernica Rady 92/43/EHS ([1]).

1.3. Modely založené na preventívnych opatreniach, ktoré sú v súlade s potrebou zachovať ich priaznivý stav ochrany, sa vedecky ukázali ako vhodná alternatíva na zmiernenie problému a dosiahnutie pokroku smerom k spolužitiu vlka a hospodárskych zvierat. Na tento účel je potrebné podporovať primerané finančné rámce na uľahčenie rozvoja týchto opatrení, ako sa uvádza v informačnej správe NAT/825 ([2]).

1.4. V tejto súvislosti EHSV navrhuje:

1.5. Podporovať primerané finančné opatrenia na zlepšenie a podporu účinného a životaschopného modelu spolužitia vlkov a hospodárskych zvierat.

1.6. Podporovať rozvoj aplikovaného výskumu techník ochrany hospodárskych zvierat v rôznych typoch chovov hospodárskych zvierat.

1.7. Vykonávať individuálne hodnotenia vysoko rizikových chovov a/alebo chovov, ktoré zaznamenali veľké škody, s cieľom uplatniť najvhodnejšie opatrenia na ochranu hospodárskych zvierat.

([1]) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

([2]) Informačná správa EHSV na tému *Prínosy extenzívneho chovu hospodárskych zvierat a organických hnojív v kontexte Európskej zelenej dohody*.

1.8. Poskytovať poľnohospodárskym podnikom poradenstvo v oblasti využívania a monitorovania opatrení na ochranu hospodárskych zvierat.

1.9. Rýchla náhrada škôd a pokrytie všetkých druhov škôd, nielen úhynu, t. j. rozptýlenie stád, potraty a ušlý zisk z chovu hospodárskych zvierat.

1.10. Podporovať fóra na výmenu skúseností medzi chovateľmi hospodárskych zvierat s vykonávaním opatrení na ochranu hospodárskych zvierat.

1.11. Uplatňovať najlepšie dostupné techniky na analýzu znakov a dôkazov útokov vlkov na chovy hospodárskych zvierat, aby sa s čo najmenšou možnou mierou pochybností mohlo určiť, či ide o tento druh alebo o túlavé psy.

1.12. Podporovať najímanie profesionálnych pastierov, ktorí by zostávali pri hospodárskych zvieratách v oblastiach alebo ročných obdobiach, v ktorých by sa škody mohli zvýšiť.

1.13. Uľahčiť chov a poskytnúť chovateľom hospodárskych zvierat strážne psy na predchádzanie útokom vlkov.

1.14. Podporovať odbornú starostlivosť o hospodárske zvieratá počas ich sezónneho presunu.

1.15. Podporovať odbornú prípravu zodpovedných verejných činiteľov v oblasti posudzovania škôd a poskytovania náležitých informácií a podpory chovateľom hospodárskych zvierat.

1.16. Vypracovať koordinovaný protokol o selektívnej eliminácii a/alebo odstraňovaní jedincov vlka s cieľom usmerniť a uľahčiť správne a primerané uplatňovanie výnimiek z režimu ochrany tohto druhu v súlade s právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi (monitorovanie a hodnotenie účinnosti prijatého opatrenia by sa malo vykonávať ex post).

1.17. Podporovať nadviazanie dialógu o vlkovi na európskej úrovni, do ktorého sa okrem iného zapoja inštitúcie EÚ, členské štáty, obce a miestne orgány, prírodovedci, poľnohospodárske a chovateľské organizácie, vedecké orgány a mimovládne organizácie.

1.18. Pre rozhodovanie a riadenie je nevyhnutná účasť občianskej spoločnosti na miestnej alebo regionálnej úrovni.

1.19. Podporovať šírenie vedeckých poznatkov o vlkovi a komplexnosti jeho riadenia.

1.20. Rozvíjať informačné kampane zamerané na odvetvia chovu hospodárskych zvierat o možnostiach spolužitia a znižovania stretov s vlkom a o dostupných možnostiach financovania.

1.21. Podporovať uplatňovanie osvedčených postupov pri pozorovaní vlkov.

1.22. Rozvíjať informačné kampane zamerané na športovcov a návštevníkov oblastí s chovom hospodárskych zvierat s cieľom upozorniť na výskyt strážnych psov a informovať o účele ich práce a o tom, ako sa správať v ich prítomnosti.

2. **Všeobecné pripomienky**

2.1. Toto stanovisko je reakciou na rozhodnutie prijaté v decembri 2024 Stálym výborom Bernského dohovoru na návrh Európskej únie, ktorým sa zmenilo zaradenie vlka dravého (Canis lupus) z dodatku II („prísne chránené druhy živočíchov“) do dodatku III („chránené druhy živočíchov“). Táto zmena nadobudla účinnosť tri mesiace po prijatí.

2.2. Európska komisia predložila 7. marca návrh smernice, ktorou sa mení a dopĺňa smernica o biotopoch (smernica 92/43/EHS), pokiaľ ide o stav ochrany vlka [COM(2025) 106 final – 2025/0058 (COD)].

2.3. Cieľom návrhu Komisie [COM(2025) 106 final] je zmeniť a doplniť smernicu 92/43/EHS presunutím všetkých populácií vlka v EÚ do prílohy V (živočíšne a rastlinné druhy, o ktoré má spoločenstvo záujem a ktorých chytanie a zber vo voľnej prírode a využívanie môže podliehať správnym opatreniam), čo by členským štátom umožnilo uplatňovať flexibilnejšie prístupy k riadeniu. V návrhu sa zároveň zachováva povinnosť zabezpečiť priaznivý stav ochrany druhu.

2.4. Vlk zostane chráneným druhom a členské štáty budú musieť prostredníctvom správnych a ochranných opatrení dosiahnuť a udržať priaznivý stav ochrany tohto druhu.

2.5. EHSV berie na vedomie návrh Komisie a zdôrazňuje, že zmenu právneho štatútu musia sprevádzať silné záruky, ktoré zabezpečia zachovanie priaznivého stavu ochrany populácie vlka v súlade s článkom 191 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), najmä vzhľadom na skutočnosť, že vo viac ako polovici biogeografických regiónov EÚ, v ktorých sa vlk vyskytuje, je stav jeho ochrany naďalej nepriaznivý. Zároveň sa členským štátom musia poskytnúť účinnejšie nástroje na riešenie miestnych stretov a podporu koexistencie vlkov s vidieckymi komunitami a extenzívnym chovom hospodárskych zvierat.

2.6. Prítomnosť vlkov prispieva k regulácii populácií voľne žijúcich kopytníkov (srncov, jeleňov, diviakov, kamzíkov, losov, v závislosti od regiónu) prostredníctvom selektívneho predátorskeho správania, čím sa podporuje prírodná rovnováha.

2.7. Podľa správy Európskej komisie o stave prírody z roku 2020 založenej na údajoch z členských štátov sú populácie vlka, ktoré boli v prvej polovici 20. storočia vo väčšine regiónov a krajín vyhubené, v súčasnosti stabilné alebo sa zvyšujú a znovu osídľujú niekdajšie oblasti výskytu. V niektorých krajinách je stav ochrany vlka priaznivý, zatiaľ čo v iných hrozí jeho premnoženie alebo zmenšenie oblastí jeho výskytu.

2.8. Tento pozitívny trend však nie je jednotný: Španielsko je jediným členským štátom EÚ, v ktorom nedávno vyhynula populácia vlka, a to v Sierra Morena, čo svedčí o tom, že niektoré populácie sú sa znižujú a to posilňuje potrebu zachovať ich ochranu. Populácie iberského vlka majú navyše nízku genetickú variabilitu, a preto sú zraniteľnejšie voči rizikovým faktorom než menšie, ale geneticky rozmanitejšie populácie.

2.9. Túto situáciu možno čiastočne vysvetliť právnou ochranou a priaznivejším postojom verejnosti, ako aj obnovou stavu ich druhov koristi (ako je jeleň a diviak) a lesných porastov. Vyľudňovanie vidieka v niektorých európskych regiónoch podporilo ich expanziu.

2.10. Návrat vlka do regiónov, v ktorých sa desaťročia nevyskytoval, je pre členské štáty veľkou výzvou, pretože výskyt tohto druhu je často spojený s rôznymi stretmi, najmä pokiaľ ide o škody na extenzívnom chove hospodárskych zvierat, čo vedie k sociálnym konfliktom v príslušných vidieckych komunitách.

2.11. Vplyv vlkov na chov hospodárskych zvierat v EÚ a celkové škody na hospodárskych zvieratách sa môžu zdať na úrovni členských štátov prijateľné, ale ich koncentrácia na miestnej úrovni môže vyvolať značný tlak na určité oblasti, s priamymi a nepriamymi hospodárskymi stratami, ktoré je ťažké vyčísliť, a emocionálnymi dôsledkami pre chovateľov.

2.12. Podľa údajov nahlásených členskými štátmi v rokoch 2013 až 2018 sú hrozby pre vlka naďalej rôznorodé: nezákonný odstrel, otravy, kolízie s infraštruktúrou a interakcie s poľnohospodárskou činnosťou.

Zabezpečenie priaznivého stavu ochrany vlka v celej EÚ v súlade so sociálnymi a hospodárskymi činnosťami vo vidieckych oblastiach

2.13. S cieľom zabezpečiť priaznivý stav ochrany vlka v EÚ bez toho, aby sa narušili sociálno-ekonomické činnosti vo vidieckych oblastiach, sa členským štátom odporúča:

— Zintenzívniť kontrolu a monitorovanie druhu na územiach, ktoré predstavujú oblasti potenciálneho rozšírenia vlka dravého zo súčasných oblastí jeho výskytu.

— Posilniť programy monitorovania druhu s cieľom zlepšiť poznatky o jeho rozšírení, vekovej štruktúre svoriek a populácií, zvyčajnom správaní, úmrtnosti, ktorá nie je náhodná, a interakciách s ľudskou činnosťou.

— Posilniť programy na zlepšenie poznatkov o možnej účinnosti rôznych techník (averzívnych, odstrašujúcich), ktoré by mohli znížiť škody spôsobené týmto druhom na extenzívnom chove hospodárskych zvierat.

— Posilniť informačné a osvetové programy v oblastiach, kde sa predpokladá opätovný výskyt vlka, s cieľom prispôsobiť vnímanie spoločnosti a predchádzať možným negatívnym interakciám s extenzívnymi hospodárskymi zvieratami.

— Podporovať pôsobenie vlka v oblastiach s vyšším výskytom voľne žijúcich kopytníkov, kde sa extenzívne chovy hospodárskych zvierat obmedzili alebo zanikli a kde poľovníctvo nedokáže kontrolovať rozširovanie týchto populácií.

— Podporovať odchyt a odstraňovanie psov z voľnej prírody v prípadoch podozrenia na kríženie alebo zmiešané svorky vlkov a psov.

— Vykonávať informačné a kontrolné kampane s cieľom zabrániť dobrovoľnej podpore kríženia so psami.

— Vykonávať informačné kampane medzi sektormi zapojenými do správy vidieckeho prostredia o ekologických, sociálnych, administratívnych a trestnoprávnych dôsledkoch uplatňovania nezákonných metód používaných na zabíjanie vlkov.

— Alternatívne opatrenia na prevenciu škôd vrátane techník prevencie a zmierňovania škôd v poľnohospodárskych podnikoch.

— Podporovať organizovanie operácií na monitorovanie a odrádzanie od nezákonných praktík v oblastiach, kde boli zaznamenané zvýšené problémy v dôsledku škôd na hospodárskych zvieratách. Kontroly populácie by sa mali vykonávať pod dohľadom príslušných správnych orgánov a na základe vedeckých kritérií.

V Bruseli 30. apríla 2025

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Oliver RÖPKE